

Потпуковник Игор Авдић: Цивилно-војна сарадња јача јединицу и њене односе са локалним становништвом

Како и увек када се нешто тек зачиње, постоји велико интересовање јавности за рад Одељења за цивилно-војну сарадњу. Како и шира војна средина још нема заокружену идеју о томе шта су делатности одељења које носи послове цивилно-војне сарадње, наш саговорник на ову тему био је потпуковник Игор Авдић, референт у Одсеку за планирање Одељења за цивилно-војну сарадњу. У оквиру поменуте реформе, али и изградње новог квалитета Војске условљеног унутрашњим потребама и достизањем стандарда интероперабилности са земљама Партнерства за мир и НАТО, у Генералштабу ВС пројектована је функција цивилно-војне сарадње. Одељење које је носи је интервидовска, организацијска јединица, намењена за предлагање, планирање, припрему, координацију и реализовање активности, организацијско и нормативно-правно уређење и развој способности цивилно-војне сарадње.

Какав је делокруг рада овог одељења, а какви су му мисија и задаци, питање је које се логично намеће, као што се и отвара питање појмовног разграничења у односу на цивилну контролу војске, као и цивилно-војне односе.

— Под појмом *цивилно-војна сарадња* подразумевају се све оне активности координације и сарадње војних команданта и цивилних актера, а ради пружања подршке мисији и задацима које извршава та јединица на терену.

Под појмом цивилних актера подразумевају се цивилно становништво, локални надлежни органи власти, домаће и међународне владине и невладине организације и агенције које се налазе у зони одговорности одређене јединице.

Зато је смисао цивилно-војне сарадње (ЦВС) у успостављању везе између војних и цивилних представника на одређеном нивоу и простору, како би се обострано подржаним активностима допринело достизању заједничких интереса.

Циљ свих тих активности је постизање реалних и употребних предности за јединицу, повећање безбедности сопствених снага и успостављање поверења са локалним становништвом — каже потпуковник Авдић.

Како би се конкретизовала слика о намени овакве делатности, са стратегијског нивоа потребно је прећи и на одређене нивое војне организације, пре свега до садејства са јединицама на терену.

КАРИКА КОЈА НЕДОСТАЈЕ

Измењени карактер савремених изазова, ризика и претњи по националну безбедност наше државе као и опредељење нашег друштва да се интегрише у евроатлантске безбедносне структуре, наметнуло је потребу реформе система одбране. Један од таквих реформских потеза било је и недавно оснивање Одељења за цивилно-војну сарадњу (Ј-9) при Генералштабу Војске Србије.

— На тактичком нивоу, у реалним условима, а то значи на нивоу бригаде, задатак људи задужених за цивилно-војну сарадњу био би: краткорочно и дугорочно саветовање команданта о његовим обавезама у погледу утицаја војних операција на цивилну популацију (економија, заштита околине, здравство); саветовање команданта о правилима ангажовања према цивилима у подручју операција; сагледавање могућности подршке цивилној заштити и њеним пројектима за пружање помоћи у кризним ситуацијама; формирање и управљање центром за цивилно-војну сарадњу ради одржавања везе и координације са цивилним организацијама, властима и становништвом у зони одговорности јединице; сагледавање капацитета о постројењима, залихама и другим материјалним ресурсима из локалног цивилног сектора ради подршке војним операцијама; итд. Једном речју, задатак органа за ЦВС је да информише команданта јединице о свим друштвеним, политичким, културним, верским, економским, хуманитарним факторима животне средине у којима се спроводи или ће се спроводити војна операција, а то је ангажовање Војске у решавању криза узрокованих елементарним непогодама до извођења мировних операција.

■ ТЕРМИНОЛОШКА И СУШТИНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Узрок могућег неразумевања садржаја рада Одељења може бити и у термилошком одређењу. *Сарадња* се односи на појам заједничког рада Војске са структурама које нису под њеном непосредном командом и где се утврђује другачији начин комуникације у односу на појам *однос* који је шири и који поред осталог подразумева и делатност која се тиче односа са јавношћу која је усмерена на креирање имиџа односно утиска о војној организацији, што нама није примарни циљ. Појам *цивилни послови*, како то највећи број развијених земаља света термилошки одређује, свакако да може да збуни читаоца јер обим послова које они планирају и спроводе своди се на садржај који ми такође радимо — каже потпуковник Авдић.

Како би се боље уочиле разлике раније и садашње организације обављања задатака из области ЦВС, важно је укратко под-

сетити на начин организације Војске из не тако давне прошлости. Наиме, према ранијем доктринарном документу *Стратегија оружане борбе*, у условима рата и непосредне ратне опасности, све снаге одбране и сви ресурси су се препотчињавали надлежној војној јединици у зони операције, и тада је војска на основу капацитета којима је располагала била способна да, не само прва прикрене у помоћ, већ и да буде највећи носилац решења проблема у кризној ситуацији. Као природни след догађаја стварао се однос у коме је у решавању кризне ситуације командант војне јединице постављао захтеве а други учесници у решавању кризе су поступали по њима.

Промене које су уследиле утицале су на то да садашњи капацитети Војске не могу да одговоре потребама друштва у мери у којој је то некада било могуће, већ да се одговор на кризу тражи у координацији и сарадњи Војске са цивилним актерима. Управо су то разлози због којих, како би се што боље разумела природа овог посла, приликом одређења шта јесте цивилно-војна сарадња, треба ради упоређења навести и шта то она није. Решавање проблема становништва непосредним ангажовањем постојећих ресурса Војске и трошење сопствених људских, материјалних и техничких средстава, није начин рада ЦВС.

– Наравно, нормативно-правно уређење односа цивилно-војне сарадње треба да буде одређено *Законом о одбрани* или неким другим правним актом којим би се одредио однос државе према овом питању, како је то решено, рецимо у Аустрији и неким другим земљама, да би се сагледало и одредило учешће Војске у решавању задатака предвиђених једном од њених мисија.

Зато је важно да се у организацији рада ЦВС већ на самом почетку разреши неколико задатака. Неопходно је успоставити организацију, нормативно одредити садржај рада, кадровски се попунити и функционално уредити. Пуна функционална способност условљена је кадровском попуном и избором адекватног људства за рад, што је нама био један од најважнијих задатака. Овом захтеву смо посветили посебну пажњу и у сарадњи са Управом за људске ресурсе Генералштаба урађен је Критеријум за избор кадра за рад у органима за ЦВС. Критеријум је упућен свим организацијским јединицама Војске због анкетања заинтересованих лица за рад на пословима ЦВС. Завршетком анкетања утврдиће се циљна група са којом ће бити обављен разговор и на основу података биће урађен предлог надлежним командама за постављење одређених лица на формацијска места. Сматрамо да лични афинитети и жеља за усавршавањем и бављењем овим пословима представљају потребну основу за рад на задацима ЦВС.

При Групи Србија–Нато за реформу одбране, организовали смо „радни сто“ са темом ЦВС, на коме смо приказали пресек планираних и реализованих активности јединица за ЦВС ВС. Одржан је радни састанак са припадницима команде Кфора за ЦВС на којем су дефинисани начини будуће сарадње, што ће посебно бити од користи током рада Канцеларије за сарадњу са цивилним структурама која ће се налазити у саставу Четврте бригаде КоВ. Припреме за почетак рада Канцеларије су у току и планирамо да их приведемо кроју са формирањем бригаде. Канцеларија за сарадњу са цивилним структурама биће од вишеструке користи. Осим штабне функције у бригади, Канцеларија ће бити „полигон“ за обуку свих кадрова који се налазе на дужностима у органима за ЦВС. Научено знање током школовања у иностранству наћи ће своју примену у реалним условима на терену. На овај начин, и у троструком времену трајања у односу на време проведено на уса-

вршавању, оспособиће се најбољи кадар за ЦВС који ће са сигурношћу моћи да одговори свим захтевима прописаним *Нацртом упутства за оперативно планирање и рад команди у Војсци Србије*, и који ће равноправно моћи да учествује у извршавању ЦВС задатака у мисијама учешћа у изградњи и очувању мира у региону и свету – сазнајемо од потпуковника Авдића.

■ АДЕКВАТАН ОДГОВОР НА КРИЗУ

Приликом одређивања плана развоја цивилно-војне сарадње и утврђивања обима задатака који морају бити урађени, анализирања су и решења из ове области оружаних снага страних земаља. Различите земље су различито приступиле утврђивању нормативно-правног уређења ове области, одређења циљева и организације рада. При томе су се, наравно, руководиле сопственим могућностима и потребама.

– За разлику од већине постојећих решења, ми настојимо да цивилно-војна сарадња код нас развије способност за све три мисије Војске Србије. Дакле, њена функција неће се односити само на мировне операције (како је то решено у највећем броју земаља Натоа и где се под појмом CIMIC подразумева ангажовање јединице изван територије сопствене државе) већ и на активности у служби одбране земље и на активности у пружању помоћи цивилним властима у природним, али и технолошким катастрофама. Разлога за то свакако има више, најважнија је чињеница да се у неким деловима наше државе повремено дешавају природне непогоде које захтевају планско ангажовање Војске и да су у неким регионима наше државе друштвени услови за боравак војних јединица слични условима какви постоје, на пример, у земљама света у којима се данас спроводе мировне операције.

Наравно, искуства из области ЦВС припадника страних земаља су нам од велике важности. Зато је један број старешина Војске школован у страним центрима за обуку у обављању ове делатности. Поменућу два значајна центра у оквиру Натоа, то су: *ЦВС група југ* у Мота ди Ливенци, Италија, и *ЦВС група север* у месту Будел, Холандија. У оба центра смо школовали наше људе, што ће и надале бити пракса. Поред обуке у иностранству, обука старешина за задатке ЦВС реализује се и код нас где су од скоро створени сви потребни услови за реализацију наставе. Обуку изводе инструктори из одређених страних земаља, најчешће из скандинавских, уз помоћ и асистенцију наших старешина који су обучени за тај посао. Наредни курс ЦВС реализоваће се у јуну 2007. године, обучаваће се 32 људи (16 странаца), а инструктори ће бити из Данске. Литература за самостално учење и оспособљавање из ове области је доступна и путем Интернета који нуди могућности за истраживање и лично усавршавање – каже потпуковник Авдић, додајући да је такође важно разграничити да демократска контрола Војске није предмет рада ЦВС, иако је то термилошки слично.

– Цивилно-војна сарадња је функција командовања а цивилно војни односи се тичу односа Војске и Парламента, Владе, председника Републике и осталих државних органа. Ми смо објекат контроле и не можемо да утичемо на процес контроле. Ако знамо да се демократска контрола војске односи на три важна питања, а то су: буџет којим располаже Војска, одлука о употреби и начину ангажовања Војске, и треће, на питања унапређења у генералске чинове и постављења на одговарајуће дужности, сматрам да ЦВС као део командовања није предмет демократске контроле. ■

Д. МАРКОВИЋ
Снимимо 3. ПЕРГЕ